

L'estació de Tuixén-La Vansa és voltada per la serra del Cadí. Un decorat ideal per a la pràctica de l'esquí de fons.

Natura i esport a fons

L'esquí de fons cada dia té més practicants. La tranquil·litat, el paisatge i la possibilitat de fer un esport molt complet en són els atractius principals. El Pirineu occidental en presenta la millor oferta.

Fa més de quatre mil anys, en algun lloc del nord d'Europa entre Lapònia i Escandinàvia, els esquís eren l'únic mitjà de transport ràpid entre immenses extensions nevades. Encara avui, per Suècia, Noruega, Finlàndia i Lapònia, circulen velles llegendes sobre la cacera del llop, que durava dies i en la qual els caçaires feien centenars de quilòmetres sobre esquís. Un gravat rupestre de més de 4.000 anys d'antiguitat, descobert a Rodøya, part septentrional de Noruega, reproduïx un home sobre uns taulons de fusta. Aquesta és la representació més antiga coneguda d'un home sobre esquís. Una altra traça del passat són els esquís que va descobrir Carl Nilsson al 1921 a Suècia, de 2.500 anys abans de la nostra era.

L'esquí s'introduí a Catalunya en 1908 i totes les seves modalitats van arrelar-hi ràpidament. L'esquí de fons ha experimentant un auge espectacular aquests darrers anys a casa nostra.

El silenci i la soledat del bosc nevat, lluny dels sorolls i les aglomeracions, fan de l'esquí de fons una alternativa individual o de grup enmig de paisatges meravellosos dins un ambient

sa i saludable. Al Pirineu català occidental hi ha la millor oferta pel que fa a esquí de fons. A part algunes estacions d'esquí alpí, que també ofereixen circuits d'esquí de fons o nòrdic, hi ha sis centres especialitzats en un radi de menys de 50 quilòmetres: Bonabé i Tavascan (Pallars Sobirà), Arànsers i Lles (Cerdanya), Sant Joan de l'Erm i Tuixén-La Vansa (Alt Urgell).

Bonabé, l'aventura a fons. Desconeguda de molts afeccionats, però molt preada pels qui la freqüenten, Bonabé és una de les millors estacions per a la pràctica de l'esquí nòrdic. Situada en una zona d'alta muntanya, a la vall del mateix nom, entre Alòs d'Isil i Montgarri, al nord de la comarca del Pallars Sobirà, disposa de 49 quilòmetres de pistes repartides en 3 de verdes (fins al santuari de Montgarri, 1.645 m), 1 de blava, 1 de vermella, 1 de negra. També ofereix una travessa molt interessant entre Beret i Bonabé, que es pot fer tant de dia com de nit, i la popular Marxa Pallars. Tots aquests circuits travessen els boscos i els rius de la Vall d'Aneu, riques en fauna i amb espècies com la

Sant Joan de l'Erm, 40 km² d'instal·lacions i 60 quilòmetres de pistes. Hom considera aquesta estació de l'Alt Urgell com el "Paradís de l'esquí nòrdic".

Arànsers para en un emplaçament recòndit, a l'extrem nord-est de la Cerdanya. La moderada aflluència d'esquiadors fa que no hi hagi massificació i que es pugui gaudir de la tranquil·litat i la natura.

truita de riu. (Per això, també s'hi pot pescar i caçar.) Bonabé també ofereix una escola d'esquí, tant per a debutants com per a iniciats.

L'estació d'esquí, entre 1.300 i 1.645 metres, és el fruit de la iniciativa dels pobles de la Vall d'Aneu, que l'han dotada d'una bona capacitat turística. Actualment hi ha en construcció equipaments hotelers a Alòs d'Isil, Isil, Esterrí d'Aneu, València d'Aneu, Sorpe, Son i la Guinguetta d'Aneu. Per sobre aquests pobles, i presidint Bonabé, hi ha els cims de Roca Blanca (2.750 m), el Tuc de Bonabé (2.720 m) i el de Marimanya (2.680 m).

L'accés a aquestes pistes s'ha de fer per la carretera comarcal 147, la carretera de Sort, després cal seguir per Llavorsí per la carretera comarcal 142 cap Esterrí d'Aneu i un cop aquí, agafar la carretera cap a Bonabé, després de passar per les poblacions d'Isil i d'Alòs d'Isil.

Tavascan, els llacs pirinencs. Lluny del bullici, al voltant de paratges naturals de gran bellesa, els qui cerquen les llargues i solitàries travesses que propicia l'esquí de fons trobaran l'estació de Tavascan. Les instal·lacions són recents i ofereixen neu abundant, circuits en excel·lents condicions i una mínima alteració del medi natural.

Aquesta estació d'esquí es troba a l'est del Pallars Sobirà, presidint la capçalera de la Vall de Cardós, a l'extrem del pantà de Tavascan. Esquiar per aquesta vall significa passejar-se per uns paratges d'una bellesa agresta al peu de dos majestuosos cims, la Pica d'Estats (3.141 m) i el Mont-roig (2.684 m). A l'entorn, més d'una quarantena de llacs naturals.

Hi ha 2 pistes verdes, 1 de blava i 1 de vermella. També te dos itineraris grocs cap a l'Estany del Diable i cap a la Coma del Forn. Enguany Tavascan ha acabat les obres d'accés

a les pistes i n'ha millorat la senyalització, el traçat i el refugi.

Per arribar-hi només cal seguir la carretera cap a Sort, seguir amunt, delà Llavorsí, fins a Lladorre i Tavascan.

Sant Joan de l'Erm, "paradís de l'esquí nòrdic". 40 km² d'instal·lacions i 60 km de pistes: 3 de verdes, 1 de blava i 1 de vermella, són alguns dels atractius que expliquen que hom consideri Sant Joan de l'Erm (Alt Urgell), com el "Paradís de l'esquí nòrdic". Altres aspectes interessants són paratges d'insòlita bellesa, prats i boscos de pins i avets i una molt bona senyalització. Pionera en l'esquí de fons, Sant Joan de l'Erm s'ha anat modernitzant i actualment ofereix un seguit de possibilitats complementàries: un circuit nocturn il·luminat, una extensa àrea per a excursions d'esquí, lloguer de trineus arrossegats per gossos, lloguer de bicicletes de muntanya i escola d'esquí.

Sant Joan de l'Erm és al nord-oest de la Seu d'Urgell, seguint la carretera N-260, o bé la carretera C-1313 cap a Adrall; en la confluència del poble de Montferrer, cal trencar cap a Castellbò, en direcció a Sant Joan de l'Erm.

Arànsers, la solitud del fons. Arànsers para en un emplaçament recòndit, a l'extrem nord-oest de la Cerdanya. La moderada aflluència d'esquiadors fa que no hi hagi massificació i que es pugui gaudir de la tranquil·litat i la natura. Aquesta estació és un mirador privilegiat del Cadí; amb dos camps de neu, 27,5 quilòmetres de pistes preparades i 5 circuits: 1 de verd, 1 de blau, 1 de vermell i 2 de negres. Enguany les millores han consistit en la construcció d'una nova terrassa amb mirador. L'escola d'esquí ofereix cursos per a tots els nivells.

Per anar a Arànsers cal passar el túnel del Cadí, seguir la carretera N-260 cap a Martinet i, després, la carretera que va a Arànsers.

Lles, la veterania. A 1.480 m, ajaçat talment un magnífic balcó sobre el Cadí, hi ha el poblet de Lles. Antic centre comercial ramader i agrícola, és una de les zones amb tradició d'esquí més consolidada. L'estació de Lles, a pocs quilòmetres del poble, gaudeix d'una completa gamma de serveis, en constant expansió aquests últims anys. Actualment abasta 34,6 km de pistes: 1 de verda, 1 de blava, 1 de vermella, i 1 de negra.

En un marc d'incomparable bellesa, les instal·lacions de Lles ofereixen bon esquí, gran diversitat de traçats i possibilitats d'allotjament en refugis, càmpings, fondes, hostals i hotels. Altres serveis són l'escola d'esquí, la pista de patinatge, esquí de muntanya i de travessa, telemark i lloguer de raquetes de neu.

Venint pel Túnel del Cadí, l'accés a Lles es fa per la carretera N-260 i, un cop a Martinet, cal trencar a la dreta, cap a Lles, i després seguir fins a Cap de Rec. Un cop aquí, la panoràmica al nord-oest dels Estanys de la Pera (2.359 m) i el cim de Monturull (2.755 m), és impressionant.

Tuixén-La Vansa, la més a prop. Voltada per la serra del Cadí, però a l'altre cantó respecte a Lles, hi ha l'estació d'esquí nòrdic Tuixén-La Vansa. L'ambient de tranquil·litat i de silenci, tan sols romput pel so dels torrents, estergeix el decorat ideal per als amants de l'esquí de fons. Per donar cada dia un servei millor Tuixén-La Vansa ha traçat més circuits, ha ampliat el pàrquing i s'ha dotat de maquinària moderna per adequar el terreny.

2 pistes verdes, 2 de blaves, 1 de vermella, 2 de negres, i més de 3 km de pista d'enllaç per a combinar tot el circuit, configuren els 28 quilòmetres de recorregut de Tuixén, entre els 1.600 i els 2.100 m. L'aventura entre boscos i prats resta assegurada. Pel que fa a allotjament, el poblet de Tuixén, a pocs quilòmetres de les pistes, disposa d'albergs, hostals, restaurants i cambres.

Seguint la carretera C-1470 des de Solsona, o bé la C-4241 des de Berga, s'arriba a Sant Llorenç de Morunys i després cal seguir fins a Tuixén.

Les marxes populars. Entre els esquiadors llegendaris podríem destacar el suec Gustav Eriksson, que s'havia distingit pel seu zel patriòtic contra l'ocupació danesa. Per això fou empresonat i conduït a un castell de Dinamarca. Després d'una fugida aventurada, aconseguí d'arribar a Suècia i de refugiar-se a la ciutat de Mora. Aquí va intentar de convèncer els habitants de rebel·lar-se contra l'enemic. Vista la falta d'entusiasme dels seus compatriotes, decidí de continuar la fugida fins als confins de Noruega. Després de llargues deliberacions, els habitants de Mora decidiren de rebel·lar-se contra l'usurpador i van enviar els millors esquiadors a cercar Vasa (Gustav Eriksson). Expulsats els danesos del territori suec, Vasa fou coronat rei de Suècia amb el nom de Gustau I.

400 anys més tard, i per commemorar aquesta gesta, Gustav VI va instituir la Cursa Vasa (*Vasalopet*), d'un recorregut de 86 quilòmetres, entre les poblacions de Salen i Mora. Milers d'esquiadors participen anualment en aquesta prova, inici històric d'una gran multitud de marxes i de curses populars que han projectat l'esquí de fons com un esport de masses.

Dues marxes, molt importants a nivell europeu, es fan al Pirineu occidental: la marxa Beret, prova puntuable per a la Worldlopet (Copa del món de curses de llarga distància), té per es-

cenari els voltants del Pla de Beret i es beneficia de les magnífiques instal·lacions de l'estació d'esquí de Vaqueira-Beret.

Els bells paratges de l'Alt Urgell i de la Cerdanya són el marc incomparable de la segona, la Marxa Pirineu, amb sortida de l'estació de Lles de Cerdanya i arribada a la d'Arànsers. Aquesta prova, per les seves especials característiques, és la més semblant a les grans marxes populars organitzades a la resta d'Europa.

Els amants d'aquest tipus de competicions tenen també l'oportunitat de participar en altres "marxes" que recorren els magnífics paisatges del Pirineu occidental. La Marxa Pallars i la Marxa de l'Arp són dues excel·lents proves que cada cop tenen més adeptes.

La lliga catalana de proves populars aglutina una colla de competicions, incloses dins el calendari esportiu de la Federació Catalana d'Esports d'Hivern. Tot plegat fa que, la majoria dels caps de setmana, hi hagi aplecs més o menys competitius que recorren diversos punts de la geografia catalana.

Les marxes populars, a diferència de les curses tradicionals, són una gran festa que reuneix amants i practicants d'aquest bell esport. Per a participar-hi no és necessari tenir la llicència de corredor. No obstant això, cal escollir la distància a recórrer en funció de la preparació física i de la capacitat tècnica de cadascú.

Oriol Cortacans

L'estació de Lles gaudeix d'una completa gamma de serveis. Actualment abasta 34.6 quilòmetres de pista.

